

Каменчук Тетяна Олегівна

Парламентські вибори 2024 р. у Сполученому Королівстві: характеристика та результати

УДК 324.8

DOI <https://doi.org/10.24195/2414-9616.2024-6.6>

Каменчук Тетяна Олегівна
кандидат політичних наук, доцент,
доцент кафедр політичних наук і права
Державного закладу
«Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені
К. Д. Ушинського»
вул. Старопортофранківська, 26, Одеса,
Україна
ORCID: 0000-0002-9518-8389

4 липня 2024 р. у Сполученому Королівстві відбулися позачергові парламентські вибори. Вони суттєво змінили конфігурацію політичних сил в британському парламенті (і в силу особливостей виборчої і політичної системи Сполученого Королівства, відчутно змінили конфігурація сил в британській політиці загалом).

Ці парламентські вибори виявили та наочно продемонстрували переваги та недоліки британської виборчої системи і британської політичної системи загалом. Крім того, вони ще раз продемонстрували примарну можливість виборців вплинути на процес прийняття політичних рішень у Сполученому Королівстві.

Мета нашого дослідження – проаналізувати перебіг та результати парламентських виборів 2024 р. у Сполученому Королівстві. В основі дослідження – системний і міждисциплінарний підходи.

За результатами виборів, Лейбористська партія, під проводом Кіра Стармера, отримала абсолютну більшість місць у Палаті громад Сполученого Королівства, а отже і право самим формувати британський уряд.

За словами деяких аналітиків, перемога на виборах лівих сил у Сполученому Королівстві та неочікуваний успіх французьких лівих може свідчити про зародження нової тенденції в європейському політикумі – «лівої хвилі», зумовленої серйозними соціально-економічними проблемами в багатьох державах Європи. Але, на нашу думку, ці висновки, зонайменше, передчасні.

По-перше, сучасну Лейбористську партію можна назвати «лівою» дуже умовно, це скоріше «ліволіберальна» чи «лівоцентристська» партія. Проявом цих тенденцій є, зокрема, діяльність Кіра Стармера та його команди проти попереднього лідера Лейбористської партії, «демократичного соціаліста» Джеремі Корбіна, його послідовників та їхньої спадщини.

По-друге, представлена Лейбористською партією на дострокових парламентських виборах у Сполученому Королівстві в 2024 р. політична програма є скоріше «поміркованою» та «центристською», аніж «лівою».

По-третє, перемога Лейбористської партії на парламентських виборах у Сполученому Королівстві в 2024 р. та перше місце «лівих» сил на дострокових парламентських виборах у Франції у 2024 р. є скоріше, за фактом, відображенням недемократичності відповідних виборчих систем, аніж результатом якогось «лівого повороту». Це є скоріше результатом кулуарних домовленостей із пропрезидентськими силами у випадку Франції і неконсолідованості «правоконсервативних» сил і їх виборців у випадку Сполученого Королівства.

Ключові слова: парламентські вибори, політична система, виборча система, виборча кампанія, політична програма, конфігурація політичних сил.

Вступ. 4 липня 2024 р. у Сполученому Королівстві відбулися позачергові парламентські вибори. Вони суттєво змінили конфігурацію політичних сил в британському парламенті (і в силу особливостей виборчої і політичної системи Сполученого Королівства, відчутно змінили конфігурація сил в британській політиці загалом).

Ці парламентські вибори виявили та наочно продемонстрували переваги та недоліки британської виборчої системи і британської політичної системи загалом. Крім того, вони ще раз продемонстрували примарну можливість виборців вплинути на процес прийняття політичних рішень у Сполученому Королівстві.

У цьому світлі, відчувається нагальна потреба системно проаналізувати перебіг і результати парламентських виборів 2024 р. у Сполученому Королівстві. Перші спроби такого аналізу ми спостерігаємо в ЗМІ [1: 6; 8] та в аналітичних записках [5], але на нашу думку наявним публікаціям поки що бракує глибини та системності.

Мета дослідження. Мета нашого дослідження – проаналізувати перебіг та результати парламентських виборів 2024 р. у Сполученому Королівстві.

Методи дослідження. В основі дослідження – системний і міждисциплінарний підходи. Були застосовані загальнонаукові методи пізнання: індукція і дедукція, аналіз і синтез, порівняння й аналогія, узагальнення й абстрагування тощо. Крім того, були застосовані спеціально-наукові методи пізнання: описовий і прогностичний, соціологічний і контент-аналіз, історико-генетичний і проблемно-хронологічний тощо.

Результати. Старт передвиборчої кампанії до парламенту Сполученого Королівства (а саме до нижньої палати парламенту – Палати громад) був дан 22 травня 2024 р., коли прем'єр-міністр країни (і водночас голова правлячої Консервативної партії) Ріші Сунак офіційно заявив, що отримав від короля Карла III згоду на розпуск парламенту і призначення нових виборів [6].

Дострокові вибори до парламенту Сполученого Королівства були назначені на 4 липня 2024 р. і відбулися в зазначений строк [5].

Ініціатива з проведення дострокових парламентських виборів 4 липня 2024 р., як вважається, належала прем'єр-міністру країни (і водночас голові правлячої Консервативної партії) Ріші Сунаку, адже за британським законодавством саме прем'єр-міністр країни має право призначити нові парламентські вибори у будь-який момент протягом п'яти років, але не пізніше цього терміну [1].

Як зазначають І.І. Климкова та М.А. Остапенко, політики (і зокрема британські прем'єр-міністри) нерідко користуються правом дострокового розпуску парламенту. Зокрема за часів прем'єрства М. Тетчер вибори до парламенту проводилися тричі і всі три рази парламентські вибори були достроковими. Коли популярність правлячої Консервативної партії була найбільшою, М. Тетчер зверталася до монарха та розпускала парламент, адже дострокові вибори, проведені у вдало підібраний час, можуть дати потрібний результат. У такий спосіб Консервативна партія одержувала перемогу на виборах, і М. Тетчер знову посідала посаду прем'єр-міністра [2, с. 10].

Чому Ріші Сунак вирішив призначити парламентські вибори саме на 4 липня достеменно невідомо. Однак імовірно, в основі цього рішення був не тільки розрахунок, але й, значною мірою, ставка була зроблена на ефект несподіванки та просто везіння.

Щоправда, рішення Ріші Сунака про проведення дострокових парламентських виборів 4 липня 2024 р., вочевидь, стало несподіваним і для багатьох консерваторів. Зокрема Міністр закордонних справ Девід Кемерон перервав свій візит до Албанії для екстреного засідання Кабінету Міністрів на Даунінг-стріт. Інші впливові консерватори, зокрема в неопублічних розмовах із журналістами, відверто обурювались цим рішенням, й стверджували, що воно більше грає на руку лейбористам, які на той момент зберігали істотний відрив від консерваторів в соціологічних опитуваннях.

З іншого боку, 4 липня – це найраніша дата, яка припадає на четвер (коли у Сполученому Королівстві традиційно голосують на виборах) і це «друга половина року», про яку Ріші Сунак раніше заявляв.

Цілком імовірно, тригером, який запустив процедуру дострокових парламентських виборів, стали результати місцевих виборів у Сполученому Королівстві, які відбулися на початку травня 2024 р. За результатами цих виборів Консервативна партія за кількістю мандатів у місцевих органах влади опустилась на третє місце, поступившись не тільки Лейбористській партії, але й Партії ліберальних демократів [1].

Як зазначає В. Орлик, соціологічні опитування свідчили про невтішні для консерваторів тен-

денції на національному рівні, які погрожували їм поразкою не тільки від лейбористів, але й від ліберальних демократів. Імовірно, це й підштовхнуло прем'єр-міністра країни Ріші Сунака оголосити 22 травня 2024 р. дострокові парламентські вибори зі стислим передвиборчим періодом, хоча повноваження парламенту та уряду могли тривати до січня 2025 р. [5, с. 1].

Можливо, за думкою Ріші Сунака, якби парламентські вибори відбулися у жовтні чи листопаді, як багатьма очікувалося, Консервативна партія розгубила би ще більше підтримки виборців і депутатських мандатів. Адже за останні чотири роки в Консервативній партії (і в її можливості перемогти на виборах) зневірилися не тільки виборці, але й депутати в Палаті громад (більше двадцяти з яких достроково склали депутатські мандати або взагалі перейшли на бік парламентської опозиції) [1].

Перебіг і результати парламентських виборів 2024 р. у Сполученому Королівстві значною мірою визначалися особливостями британської виборчої системи, адже, як зазначає П.П. Кононенко, виборчими правилами легше маніпулювати аніж іншими елементами політичної системи [3, с. 249].

Термін «виборча система» в науковій літературі розглядається у двох значеннях – «широкому» й «вузькому». Однак, як наочно демонструють О. Ромців і Л. Микієвич, в рамках цих двох підходів – «широкого» та «вузького» існує безліч різних визначень [7, с. 282].

У будь-якому разі, доволі вдалими і предметними ми вважаємо сутнісне розрізнення цих підходів, яке запропонували М. Михальченко та З. Самчук: «У вузькому розумінні виборча система є електоральною формулою, способом визначення результатів виборів, нормативно-регулятивним рівнем виборчої системи. У широкому ж розумінні, окрім зазначеного фактора, слід вести мову ще й про інституційний простір, в якому перебувають суб'єкти виборчого процесу (держава, політичні сили, електорат), а також те, що слугує своєрідним вестибулярним апаратом системи – її інформаційно-комунікативна структура» [4, с. 268]. Підсумовуючи, під «виборчою системою» М. Михальченко та З. Самчук пропонують розуміти порядок організації і проведення виборів до представницьких органів влади і здійснення громадянами своїх виборчих прав [4, с. 267].

В нашому дослідженні ми будемо розуміти «виборчу систему» переважно у вузькому сенсі, як встановлений законом спосіб визначення результатів голосування і порядок розподілу депутатських мандатів. Зауважимо, що таких способів існує безліч й застосування кожного з них до одних і тих самих підсумків голосування може дати різний результат.

Зазвичай розрізняють три основні типи виборчих систем: пропорційну, мажоритарну та змішану (як певне їх поєднання).

Вибори за пропорційною системою, як правило, проходять у багатомандатних округах, тоді як вибори за мажоритарною системою майже завжди проходять у одномандатних округах.

У пропорційних системах місця розподіляються між політичними силами чи кандидатами у певній «пропорції».

В основі мажоритарних систем лежить мажоритарний принцип: переможцем виборів вважається кандидат, який набрав найбільшу кількість голосів відповідного округу (або країни загалом, якщо мова йде про вибори Президента).

Мажоритарна система має свої різновиди. Розрізняють мажоритарні системи: відносної більшості (Сполучене Королівство, США, Канада, Нова Зеландія, Індія тощо), абсолютної більшості (Франція, Еквадор тощо), та кваліфікованої більшості (Чилі).

У мажоритарній системі відносної більшості, яка характерна і для Сполученого Королівства, кандидат, який отримав більше голосів у виборчому окрузі ніж будь-хто з його конкурентів, вважається обраним від цього округу [7, с. 282–283].

Як показують М. Михальченко та З. Самчук, кожен із представлених типів виборчих систем (і їх різновидів) має свої переваги та недоліки.

Однією з найважливіших переваг виборчої системи відносної більшості є міцний зв'язок між виборцями та депутатами: виборець віддає свій голос не за абстрактну політичну програму чи ідеологію, а за конкретну особу.

Виборча система відносної більшості (і виборча система Сполученого Королівства зокрема) найбільш сприятлива для тих політичних сил, які мають змогу перемогти в якомога більшій кількості виборчих округів. При цьому результат виборів не залежить напряму від кількості голосів, здобутих політичними силами на загальнодержавному рівні.

В класичній версії, у виборчій системі відносної більшості, переможцем виборів вважається та політична сила, кандидати від якої більш ніж у половині округів отримали щонайменше на один голос більше ніж будь-хто з конкурентів (а отже переможцем виборів вважається та політична сила, що отримала більше половини депутатських мандатів).

Виборча система відносної більшості стабілізує політичне протистояння через послідовне усунення слабких партій. Цей процес, як вважається, сприяє формуванню двохпартійної системи, і фактично призводить до вилучення із виборчих змагань тих політичних сил, які представлені лише в одному чи кількох регіонах [4, с. 270]. Однак, як показує британська політична практика останніх десятиліть, це відбувається не зовсім так: цей процес не можна вважати ані послідовним, ані невідворотним [13].

Водночас, у мажоритарної системи відносної більшості виділяють чимало недоліків. Насамперед, результати голосування в мажоритарній системі відносної більшості не завжди репрезентують волевиявлення більшості виборців. Наприклад, більшість виборців може бути позбавлена представництва у разі, якщо віддасть свої голоси за тих кандидатів, котрі програли. Адаже голоси, які були віддані у виборчому окрузі за всіх інших кандидатів окрім переможця, залишаються, так би мовити, неврахованими [4, с. 270]. «Ідеться про високу вірогідність повторення в багатьох округах ситуації, коли перемагає кандидат, який набрав лише 30-40% голосів виборців. Чи може парламент, сформований з таких кандидатів, вважатися представницьким?» [4, с. 275].

Основними учасниками парламентських виборів 2024 р. і реальними претендентами на місця в Палаті громад на виборах 2024 р. вважалися: Консервативна партія, Лейбористська партія, Партія «Реформувати Сполучене Королівство», Партія ліберальних демократів, Шотландська національна партія, Партія Уельсу, а також місцеві партії з Північної Ірландії (Шинн Фейн, Демократична юніоністська партія, Ольстерська юніоністська партія та Альянс). При цьому основними претендентами на політичну владу у Сполученому Королівстві вважалися лише дві – Консервативна партія та Лейбористська партія (яка з самого початку була фаворитом цих виборів) [13].

За результатами позачергових парламентських виборів 2024 р. суттєво змінилася конфігурація сил в Палаті громад Сполученого Королівства (і в силу особливостей політичної системи Сполученого Королівства, відчутно змінилася конфігурація сил у британській політиці загалом).

За офіційними даними, на позачергових парламентських виборах 2024 р. із 48.247.224 зареєстрованих у Сполученому Королівстві виборців свої голоси подали 28.924.905 чоловік або близько 60% всіх зареєстрованих виборців (із них 116 253 голосів були визнані недійсними) [11].

За партію лейбористів було подано 9.708.716 голосів або 33,7% голосів виборців. І хоча це лише на 1,6% голосів більше ніж на парламентських виборах 2019 р., Лейбористська партія отримала непропорційно більше місць в Палаті громад Сполученого Королівства – рекордні 411 місць, що на 209 місць більше ніж у 2019 р. [9; 10; 11].

Таким чином, за результатами виборів, Лейбористська партія, під проводом Кіра Стармера, отримала абсолютну більшість місць у Палаті громад Сполученого Королівства, а отже і право самим формувати британський уряд [5, с. 1–2].

За словами деяких аналітиків, перемога на виборах лівих сил у Сполученому Королівстві та неочікуваний успіх французьких лівих може свідчити про зародження нової тенденції в євро-

пейському політикумі – «лівої хвилі», зумовленої серйозними соціально-економічними проблемами в багатьох державах Європи [5, с. 1]. Але на нашу думку, ці висновки, щонайменше, передчасні.

По-перше, сучасну Лейбористську партію можна назвати «лівою» дуже умовно, це скоріше «ліволіберальна» чи «лівоцентристська» партія. Проявом цих тенденцій є, зокрема, діяльність Кіра Стармера та його команди проти попереднього лідера Лейбористської партії, «демократичного соціаліста» Джеремі Корбіна, його послідовників та їхньої спадщини [8].

По-друге, представлена Лейбористською партією на дострокових парламентських виборах у Сполученому Королівстві в 2024 р. політична програма є скоріше «поміркованою» та «центристською», аніж «лівою» [6; 8; 12].

По-третє, перемога Лейбористської партії на парламентських виборах у Сполученому Королівстві в 2024 р. та перше місце «лівих» сил на дострокових парламентських виборах у Франції у 2024 р. є скоріше, за фактом, відображенням недемократичності відповідних виборчих систем, аніж результатом якогось «лівого повороту». Це є скоріше результатом кулуарних домовленостей із пропрезидентськими силами у випадку Франції і неконсолідованості «правоконсервативних» сил і їх виборців у випадку Сполученого Королівства.

Водночас, за партію консерваторів було подано 6.828.925 голосів або 23,7% голосів виборців, що на 19,9% голосів менше ніж на парламентських виборах 2019 р. При цьому, із наявних 650 місць в Палаті громад Сполученого Королівства Консервативна партія отримала лише 121 місце, що на 244 місця менше ніж у 2019 р. [9; 10; 11].

Ознакою втраті консерваторами довіри виборців стала поразка багатьох лідерів Консервативної партії у своїх виборчих округах. Своїх місць у парламенті позбулися навіть члени британського уряду: міністр оборони Грант Шеппс, экс-прем'єр Ліз Трасс, лідер парламентської більшості та претендент на лідерство в Консервативній партії Пенні Мордант.

Таким чином, правляча Консервативна партія, під проводом Ріші Сунака, втратила більшість у Палаті громад Сполученого Королівства, а отже і право формувати британський уряд, перервавши тим самим 14-річний період свого перебування при владі.

Після проголошення попередніх результатів виборів, Р. Сунак був змушений визнати поразку Консервативної партії, і оголосити про свою відставку з посади прем'єр-міністра та лідера Консервативної партії [5, с. 1].

Серед причин поразки консерваторів на парламентських виборах, крім власне невдалої виборчої кампанії, виділяють: розчарування виборців економічною та соціальною політикою уряду, зокрема

зниженням рівня життя та зростанням бідності, урізанням соціальних гарантій, банкрутством міст (серед яких і друге за чисельністю місто Бірмінгем), деградацією системи медичного обслуговування, сумнівними результатами Brexit і жорсткого карантину під час, так званої, пандемії COVID-19, а також невдалою та непослідовною міграційною політикою уряду [1; 5, с. 2; 6].

Водночас, поразка Консервативної партії на парламентських виборах є результатом неконсолідованості «правоконсервативних» сил і їх виборців, і, як ми вважаємо, небажанням істеблішменту Консервативної партії об'єднати сили із новою партією «Реформувати Сполучене Королівство» Найджела Фараджа.

За нову партію «Реформувати Сполучене Королівство» було подано 4,117,610 голосів або 14,3% голосів виборців, однак, в силу особливостей британської виборчої системи, ця політична сила в Палаті громад отримала лише 5 депутатських мандатів [9; 10; 11].

Незважаючи на обмежений успіх партії, яку зазвичай називають «правопопулістською», можна констатувати реальне зростання рейтингу «партії здорового глузду», як вона себе позиціонує, а також їхнього лідера Найджела Фараджа (якого іноді називають «британським Трампом») [5, с. 4].

Заслужують на увагу також результати, як вважається, третьої за величиною і впливом політичної партії Сполученого Королівства – Партії ліберальних демократів.

За партію ліберальних демократів було подано 3.519.143 голосів або 12,2% голосів виборців. І хоча це лише на 0,7% голосів більше ніж на парламентських виборах 2019 р., Партія ліберальних демократів значно збільшила своє представництво в Палаті громад Сполученого Королівства – з 11 до 72 місць [9; 10; 11].

Як зазначає В. Орлик, попри стабільно високі рейтинги останніх років, Партія ліберальних демократів чи не найбільше серед усіх політичних сил країни потерпає від «застарілої» виборчої системи, через яку здобуває непропорційно малу кількість мандатів. Тому ліберальні демократи активно просувають ідею переходу до «більш справедливої» пропорційної виборчої системи [5, с. 4].

За Шотландську національну партію було подано 724.758 голосів або 2,5% голосів виборців, що на 1,4% голосів менше ніж на парламентських виборах 2019 р. В результаті, Шотландська національна партія отримала лише 9 депутатських мандатів, що значно менше ніж 48 депутатських мандатів здобутих у 2019 р. [9; 10; 11].

Водночас, незважаючи на вкрай невтішний результат шотландських націоналістів на цих виборах, спровокований зокрема фінансовими скандалами, ми не схильні вбачати в ньому якусь катастрофічну чи невідворотну тенденцію (адже

результати виборів останніх двох десятиліть протирічать цьому ствердженню) [8; 13].

Нарешті, інші регіональні та регіоналістські політичні сили, як от Партія Уельсу, а також місцеві партії з Північної Ірландії (Шинн Фейн, Демократична юніоністська партія, Ольстерська юніоністська партія та Альянс), якщо і не повторили результати парламентських виборів 2019 р., принципово не змінили політичну карту Сполученого Королівства та своїх регіонів зокрема [9; 10; 11].

Висновки. За результатами виборів, Лейбористська партія, під проводом Кіра Стармера, отримала абсолютну більшість місць у Палаті громад Сполученого Королівства, а отже і право самим формувати британський уряд.

За словами деяких аналітиків, перемога на виборах лівих сил у Сполученому Королівстві та неочікуваний успіх французьких лівих може свідчити про зародження нової тенденції в європейському політикумі – «лівої хвилі», зумовленої серйозними соціально-економічними проблемами в багатьох державах Європи. Але, на нашу думку, ці висновки, щонайменше, передчасні.

По-перше, сучасну Лейбористську партію можна назвати «лівою» дуже умовно, це скоріше «ліволіберальна» чи «лівоцентристська» партія. Проявом цих тенденцій є, зокрема, діяльність Кіра Стармера та його команди проти попереднього лідера Лейбористської партії, «демократичного соціаліста» Джеремі Корбіна, його послідовників та їхньої спадщини.

По-друге, представлена Лейбористською партією на дострокових парламентських виборах у Сполученому Королівстві в 2024 р. політична програма є скоріше «поміркованою» та «центристською», аніж «лівою».

По-третє, перемога Лейбористської партії на парламентських виборах у Сполученому Королівстві в 2024 р. та перше місце «лівих» сил на дострокових парламентських виборах у Франції у 2024 р. є скоріше, за фактом, відображенням недемократичності відповідних виборчих систем, аніж результатом якогось «лівого повороту». Це є скоріше результатом кулуарних домовленостей із пропрезидентськими силами у випадку Франції і неконсолідованості «правоконсервативних» сил і їх виборців у випадку Сполученого Королівства.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Кінець консервативної епохи: що стоїть за оголошенням дострокових виборів у Британії. 23 травня 2024 р. *Європейська правда* : web-site. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/articles/2024/05/23/7186599/>
2. Климкова І.І., Остапенко М.А. Вибори і виборчі системи. К. : ДП «Видавничий дім «Персонал». 2011. 160 с.
3. Кононенко П.П. Модифікації виборчих систем: порівняльний аналіз. *Вісник Херсонського*

національного технічного університету. 2023. № 2(85). С. 248–253.

4. Михальченко М., Самчук З. Порівняльний аналіз європейських виборчих систем. *Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України.* 2010. Вип. 6. С. 267–286.

5. Орлик В. Результати парламентських виборів у Сполученому Королівстві. Національний інститут стратегічних досліджень. Центр економічних і соціальних досліджень. С. 1–5.

6. Почему британские консерваторы проиграли выборы впервые за 14 лет, лейбористы – победили, а популисты все-таки прорвались в парламент? 5 июля 2024. *Meduza* : web-site. URL: <https://meduza.io/feature/2024/07/05/pochemu-britanskie-konservatory-proigrali-vybory-vpervye-za-14-let-lejboristy-pobedili-a-populisty-vse-taki-prorvalis-v-parlament>

7. Ромців О., Миківевич Л. Виборчі системи: переваги, недоліки, пошуки оптимальних варіантів. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія: «Юридичні науки».* 2023. № 3(39), С. 281–288.

8. Як британська Лейбористська партія знову стала виборною. *Міжнародний кур'єр* : web-site. 24.06.2024. URL: <https://intercourier.news/2024/06/24/yak-brytanska-lejborystska-partiya-znovu-stala-vybornoju/>

9. General election 2024 results. *House of Commons Library* : web-site. Friday, 26 July, 2024. URL: <https://commonslibrary.parliament.uk/research-briefings/cbp-10009/>

10. Results for a UK general election on 12 December 2019 By party. *UK Parliament*: web-site. URL: <https://electionresults.parliament.uk/general-elections/4/political-parties>

11. Results for a UK general election on 4 July 2024 By party. *UK Parliament*: web-site. URL: <https://electionresults.parliament.uk/general-elections/6/political-parties>

12. What will Labour do? Starmer's manifesto and election promises. *The Telegraph* : web-site. URL: <https://www.telegraph.co.uk/politics/2024/07/05/labour-party-pledges-manifesto-general-election-voters/>

13. Who won the election? Live results mapped. *The Telegraph* : web-site. URL: <https://www.telegraph.co.uk/politics/election-results-uk-mapped-my-area/>

REFERENCES:

1. Kinets konservativnoi epokhy: shcho stoit za oholoshenniam dostrokovykh vyboriv u Brytanii [The end of the Conservative era: what is behind the announcement of snap elections in Britain] May 23, 2024. *Yevropeiska pravda* : web-site. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/articles/2024/05/23/7186599/> [in Ukrainian]
2. Klymkova I.I., Ostapenko M.A. Vybery i vyborchi systemy [Elections and electoral systems]. K. : DP «Vydavnychiy dim «Personal». 2011. 160 p. [in Ukrainian]
3. Kononenko, P.P. (2023) Modyfikatsii vyborchykh system: porivniialnyi analiz [Modifications of electoral systems: comparative analysis]. *Visnyk Khersonskoho natsionalnoho tekhnichnoho universytetu.* 2(85): 248–253. [in Ukrainian]

4. Mykhalchenko M., Samchuk Z. (2010) Porivnialnyi analiz yevropeiskykh vyborchykh system [Comparative Analysis of European Electoral Systems]. *Naukovi zapysky Instytutu politychnykh i etnonatsionalnykh doslidzhen im. I. F. Kurasa NAN Ukrainy*. 6: 267–286. [in Ukrainian]

5. Orlyk, V. Rezultaty parlamentskykh vyboriv u Spoluchenomu Korolivstvi [Results of the parliamentary elections in the United Kingdom]. *Natsionalnyi instytut stratehichnykh doslidzhen. Tsentr ekonomichnyi i sotsialnykh doslidzhen*. 1–5. [in Ukrainian]

6. Pochemu britanskіe konservatory proigrali vybory vpervye za 14 let, lejboristy – pobedili, a populisty vse-taki prorvalis v parlament? [Why did the British Conservatives lose the election for the first time in 14 years, the Labour Party won, and the populists finally broke into parliament?] July 5, 2024. *Meduza* : web-site. URL: <https://meduza.io/feature/2024/07/05/pochemu-britanskіe-konservatory-proigrali-vybory-vpervye-za-14-let-lejboristy-pobedili-a-populisty-vse-taki-prorvalis-v-parlament> [in Russian]

7. Romtsiv O., Mykivievych L. (2023) Vyborchіe systemy: perevahy, nedoliky, poshuky optimalnykh variantiv [Electoral systems: advantages, disadvantages, search for optimal options]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu "Lvivska politehnika". Seriya: "Iurydychni nauky"*. 3(39): 281–288. [in Ukrainian]

8. Yak brytanska Leiborystska partiia zнову stala vybornoiu [How the British Labor Party became electable again]. *Mizhnarodnyi kurier* : web-site. 24.06.2024. URL: <https://intercourier.news/2024/06/24/yak-brytanska-lejborystska-partiya-znovu-stala-vybornoju/> [in Ukrainian]

9. General election 2024 results. *House of Commons Library* : web-site. Friday, 26 July, 2024. URL: <https://commonslibrary.parliament.uk/research-briefings/cbp-10009/> [in English]

10. Results for a UK general election on 12 December 2019 By party. *UK Parliament*: web-site. URL: <https://electionresults.parliament.uk/general-elections/4/political-parties> [in English]

11. Results for a UK general election on 4 July 2024 By party. *UK Parliament*: web-site. URL: <https://electionresults.parliament.uk/general-elections/6/political-parties> [in English]

12. What will Labour do? Starmer's manifesto and election promises. *The Telegraph* : web-site. URL: <https://www.telegraph.co.uk/politics/2024/07/05/labour-party-pledges-manifesto-general-election-voters/> [in English]

13. Who won the election? Live results mapped. *The Telegraph* : web-site. URL: <https://www.telegraph.co.uk/politics/election-results-uk-mapped-my-area/> [in English]

Parliamentary elections 2024 in the United Kingdom: characteristics and results

Kamenchuk Tetyana Olehivna

Candidate of Political Sciences,
Associate Professor,
Associate Professor at the Department
of Political Sciences and Law
State Institution "South Ukrainian National
Pedagogical University named after
K. D. Ushinsky"
Staroportofrankivska str., 26, Odesa,
Ukraine
ORCID: 0000-0002-9518-8389

On July 4, 2024, extraordinary parliamentary elections were held in the United Kingdom. They significantly changed the configuration of political forces in the British Parliament (and due to the peculiarities of the electoral and political system of the United Kingdom, they significantly changed the configuration of forces in British politics in general).

These parliamentary elections revealed and vividly demonstrated the advantages and disadvantages of the British electoral system and the British political system in general. In addition, they once again demonstrated the illusoriness of voter's capability to affect the process of making political decisions in the United Kingdom.

The purpose of our research is to analyze the process and results of the 2024 parliamentary elections in the United Kingdom. The research is based on systemic and interdisciplinary approaches.

According to the election results, the Labour Party, under the leadership of Keir Starmer, received an absolute majority in the House of Commons of the United Kingdom, and therefore the right to form the British government.

According to some analysts, the victory of the left forces in the elections in the United Kingdom and the unexpected success of the French left may indicate the emergence of a new trend in European politics – the "left wave", caused by serious socio-economic problems in many European countries. But in our opinion, these conclusions are, at least, premature.

First, the modern Labour Party can be considered "left" in a very conditional way, it is rather "left-liberal" or "left-center" party. The manifestation of these tendencies is, in particular, the activity of Keir Starmer and his team against the previous leader of the Labour Party, the "democratic socialist" Jeremy Corbyn, his followers and their heritage.

Secondly, the political program of the Labour Party in the extraordinary parliamentary elections 2024 in the United Kingdom is rather "moderate" and "centrist" than "left".

Thirdly, the victory of the Labour Party in the parliamentary elections 2024 in the United Kingdom and the first place of the «left» political forces in the extraordinary parliamentary elections 2024 in France are, in fact, rather the manifestation of the undemocratic nature of these electoral systems, than the result of any «left wave». They are rather the results of behind-the-scenes agreements with pro-presidential forces in the case of France and the lack of consolidation of "right-wing" forces and their voters in the case of the United Kingdom.

Key words: *parliamentary elections, political system, electoral system, election campaign, political program, configuration of political forces.*